

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра практичної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКПП 1.2.15. Психологія сім'ї та корекція сімейних відносин
(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
(назва ОП)

спеціальність 053 Психологія
(шифр за освітньою програмою)

Факультет Філології та масових комунікацій факультет
(назва факультету)

2020 - 2021 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Психологія сім'ї та корекція сімейних відносин» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Практична психологія» спеціальності 053 «Психологія».

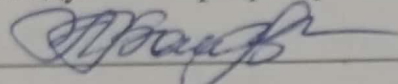
Розробники:

Варава Л.А., к. психол. н., доцент кафедри практичної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології МДУ

Протокол від « 27 » серпня 2020 року № 1

В.о завідувача кафедри практичної психології

(підпис)

Л.А. Варава
(прізвище та ініціали)

© Варава Л.А, 2020,
© МДУ, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	053 Психологія «Практична психологія»	Нормативна	
Модулів – 2	053 Психологія (Практична психологія)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		4-й	4-й
Загальна кількість годин - 180		Семестр	
		7-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітній рівень: Бакалавр	28	10
		Семінарські	
		32	14
		Самостійна робота	
		118	154
		Індивідуальні завдання:	
		2	2
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,5 %

для заочної форми навчання – 0,25%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною **метою** викладання дисципліни є засвоєння теоретичних основ про сучасні сімейні стосунки: генезис; історичне становлення сім'ї, закономірності створення, функціонування, розвитку і руйнування сім'ї як колективного суб'єкта, первинні умови соціалізації індивіда в родині, а також можливі відхилення у розвитку стосунків між членами сім'ї та їх корекція, практичне використання методів та технологій роботи з сім'ями.

Ця мета досягається за допомогою вирішення наступних основних **завдань**:

1. Ознайомлення з науковими основами розвитку й функціонування подружніх та сімейних стосунків, прикладними труднощами психології сімейних відносин як наукової дисципліни.

2. Формування знань про сучасну сім'ю і сімейні відносини, що мають свої специфічні особливості в життєдіяльності.

3. Підбір ефективних методів до професійного використання валідних і надійних психодіагностичних методів визначення проблеми в сімейних відносинах.

4. Розробка та використання корекційних заходів щодо надання психологічної допомоги членам родини.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Психологія сім'ї та корекція сімейних відносин» належить до циклу професійної підготовки для освітньої програми «Практична психологія». В програмі зазначено, що курс спрямований на засвоєння теоретичних знань щодо розвитку сучасної сім'ї та набуття практичних навичок в роботі з порушеннями сімейних стосунків, формування вмінь здійснювати консультативну діяльність й адекватно підбирати методи корекції.

Передумови для вивчення дисципліни. Вивченню дисципліни має передувати опанування змістом навчальних дисциплін: Вступ до спеціальності з адаптаційним тренінгом, Практикум, Вікова психологія, Психодіагностика та експериментальна психологія, Основи наукових досліджень, Соціологія, Педагогіка та методика викладання психології, Педагогічна психологія, Соціальна психологія, Основи психологічного консультування.

Результати навчання. У ході вивчення курсу здобувачі ОП «Практична психологія» набувають наступні компетенції:

Загальні компетенції: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; навички міжособистісної взаємодії; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення

суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетенції: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел; здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову); здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну допомогу відповідно до запиту; здатність дотримуватися норм професійної етики; здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Відповідно до набуття загальними та спеціальними компетенціями у студентів формуються наступні *результати* навчання:

- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги;
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;
- формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;
- складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;
- складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника;

- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності;
- знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога;
- демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. Психологія сімейних відносин як наукова дисципліна: розвиток шлюбу й сім'ї у контексті культурно-історичного розвитку людства

ТЕМА 1. Сім'я як система функціонування сучасного суспільства. Визначення основних понять курсу: сім'ї, шлюбу, сімейних відносин. Поняття «родина» і «шлюб». Психологічні закономірності сімейних відносин як предмет курсу. Структура сімейних відносин.

ТЕМА 2. Сім'я і сімейні відносини в історичному контексті. Історичні форми шлюбу. Трансформація сімейних функцій, ролей, цінностей. Матріархальні та патріархальні сім'ї. Еволюція брачно-сімейних відносин й тенденції розвитку сім'ї в сучасному світі. Сучасна модель сім'ї, її основні особливості; нетрадиційні (особливі) сім'ї. Тенденції розвитку альтернативних форм шлюбно-сімейних відносин; типологія сучасної сім'ї; класифікація типів родини за різними підставами.

ТЕМА 3. Генезис сім'ї як соціального інституту. Перші письмові закони про шлюб Стародавньому Вавилоні і Єгипті. Економічна і політична функція шлюбу. Перша історична форма моногамії – патріархальна сім'я. Шлюб і сім'я в Стародавній Греції і Стародавньому Римі. Християнська модель сім'ї.

ТЕМА 4. Наукові підходи до вивчення сім'ї. Еволюціонізм. Історична реконструкція сімейних відносин І.Я. Баховеном і Ф. Мак-Леннаном. Ідеї мінливості форм шлюбу, матріархату та історичного розвитку сім'ї у Дж. Леббока, І. Колера, М. М. Ковалевського, Л. Штернберга, Л. Г. Моргана, Ф. Енгельса. Функціональний підхід (Е. Дюркгейм, В. Огборн, Е. Берджесс).

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Соціальний контекст сімейних відносин: динаміка, стабільність та руйнування

ТЕМА 5. Психологія взаємовідносин суспільства і сім'ї. Сім'я як найважливіший базовий елемент соціуму. Суспільство, як нормується система і життєве середовище сім'ї. Громадські, норми, стереотипи як шаблон для

порівняння відносин. визначення успішності шлюбу й факторів, що на неї впливають; поняття «якості» шлюбу (Левіс, Спанієр); особливості сімейного спілкування як показники «якості» шлюбу; психологічне здоров'я сучасної сім'ї; основні психологічні відмінності між зрілою й проблемною родиною.

ТЕМА 6. Соціальні детермінанти проблем сім'ї. Вплив економічної та культурно – історичного контексту на процеси у сім'ї. Сучасні тенденції розвитку сім'ї. Соціально-демографічні зміни та їх наслідки для психології сімейних відносин. Голосні й неголосні правила в родині. Феномен «сімейного міфу». Сімейні відносини у світлі «соціальної драматургії» Гофмана. Різноманіття сімейних функцій; традиційні й сучасні функції родини; сімейні ролі й сімейна рольова структура. Поняття рольової адекватності чоловіка і жінки; сімейні ролі и лідерство; контроль и влада в сімейних відносинах.

ТЕМА 7. Сім'я як цілісна саморегулююча система. Функціонально-рольовий характер сімейних відносин. Функції сім'ї. Функція сім'ї як сфера життєдіяльності родини. Різноманіття сімейних функцій. Особливості задоволення потреб членів сімейної системи. Аналіз деформацій сімейного функціонування.

ТЕМА 8. Сімейні ролі і сімейна рольова структура. Поняття рольового репертуару як цілісної саморегулюючої системи. Основні параметри сімейної структури (згуртованість, ієрархія, гнучкість, зовнішні і внутрішні кордони, рольова структура сім'ї). Циркулярна модель Олсона. Конвенціональні і міжособистісні ролі в родині. Закони функціонування сімейної системи: закон гомеостазу, закон сталості. Життєвий цикл сім'ї. Характеристика етапів розвитку сімейної системи і специфіка завдань, що вирішуються на кожному з них (стадія монади, стадія укладення шлюбу, стадія народження першої дитини, стадія спорожнілого гнізда, стадія смерті одного з подружжя).

ТЕМА 9. Сім'я як сукупність відносин. Теорія принципу вибору партнера Мурстейна. Розвиток емоційних відносин від симпатії до зрілого, стабільного кохання (теорія «фільтрів»). Типові помилки у виборі шлюбного партнера. Опосередкованість емоційного відношення до партнера попереднім досвідом спілкування з ним. Фактори стабілізації емоційних відносин кохання на тривалий час. Поняття «кохання-дружба». Дві наукові моделі кохання – песимістична та оптимістична, закономірності розпаду емоційних відносин кохання. Симетричні і додаткові патерни. Комунікативні стереотипи. Ефективне і дисфункціональне циркулювання інформації в родині. Доступність, відкритість інформації, її ясність і повнота. Заздрість і ревності в сімейних стосунках.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. Дитячо-батьківські і сіблінгові відносини в родині

ТЕМА 10. Специфіка дитячо-батьківських відносин. Первинна соціалізація дитини в родині. Відносна безперервність, тривалість у часі (Д. Боулдинг). Амбівалентність в стосунках: оберігання дитини від небезпеки і надання досвіду самостійності, турбота про неї і навчання турботі про себе.

Его-ідентичність дитини в психосексуальному розвитку особистості за З. Фрейдом.

ТЕМА 11. Вплив відносин у подружжі та особливостей відношення батьків до дитини на її особистісний розвиток. Класифікація та характеристика типів сімейного виховання і відношення батьків до дитини. Вплив особливостей взаємовідносин батьків і типу виховання дитини в сім'ї на формування її індивідуальності, Я-концепції та відношення до світу. Біологічне та соціальне батьківство.

ТЕМА 12. Стосунки в родині з підлітками. Особливості уявлень підлітків про ідеальну, типову та конфліктну сім'ю. Сучасні соціально-психологічні підходи до виховання дитини у сім'ї. Роль спілкування в дитячо-батьківських відносинах. Культура сексуального виховання підлітків в родині.

ТЕМА 13. Сіблінгові відносини. Дослідження У. Тоум про кореляцію між базисними характеристиками особистості та порядком народження дітей в сім'ї. Відносини між сіблінгами в залежності від порядку народження.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. Психологічна допомога та корекція сімейних ідносин

ТЕМА 14. Психологічна допомога подружній парі. Проблеми, з якими подружні пари звертаються до психолога-консультанта. Засоби усунення неминучих протиріч у подружжі на стадії стабілізації. Типові помилки членів подружжя. Значення особистісної «диференційованості» й «орієнтованості на цілі» у відносинах у подружжі. Сутність справжнього схвалення іншої людини. Класифікація та характеристика поведінкових реакцій партнера на намагання іншого змінити його. Концепції дисгармонії подружніх відносин в різних підходах психологічної допомоги та методологія психологічної роботи з парою. Тракткування сумісництва у подружжі: характеристика сумісництва у найщасливіх, найнещасливіх та середніх сім'ях; періодичні кризи розвитку сім'ї як об'єктивні причини подружньої дисгармонії; конфлікти у подружжі як суб'єктивне несумісництво поглядів, потреб, дій шлюбних партнерів; типологія та причини конфліктів у подружжі; особливості конфліктів у благополучних й неблагополучних сім'ях; феномен прощення та його роль в оптимізації відносин у подружжі

ТЕМА 15. Психологічна робота з дитячо-батьківськими відносинами. Подання про норму і порушеннях дитячо-батьківських відносин у різних підходах. Методи роботи з порушеннями. Базові помилки сучасних батьків в стосунках з дитиною. Індивідуальний та системний підхід в консультуванні сім'ї.

ТЕМА 16. Сучасні техніки та технології в корекційній роботі з сім'єю. Діагностика психологічного комфорту в сімейних стосунках. Особливості консультативного процесу в системному підході. Корекційні та психотерапевтичні методи роботи з подружжям, батьками – дитиною, різними членами родини.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем		Кількість годин											
		денна форма					заочна форма						
		усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	с	п	ін д	с.р.		л	с	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовний модуль I. Психологія сімейних відносин як наукова дисципліна: розвиток шлюбу й сім'ї у контексті культурно-історичного розвитку людства													
Сім'я як система функціонування сучасного суспільства	11	2	2			7	12					10	
Сім'я і сімейні відносини в історичному контексті	11	2	2			7	12		2			10	
Генезис сім'ї як соціального інституту	11	2	2			7	10					10	
Наукові підходи до вивчення сім'ї	11	2	2			7	12		2			10	
Разом за змістовим модулем 1	44	8	8			28	46	2	4			40	
Змістовний модуль II. Соціальний контекст сімейних відносин: динаміка, стабільність та руйнування													
Психологія взаємовідносин суспільства і сім'ї	11	2	2			7	12		2			10	
Соціальні детермінанти проблем сім'ї	11	2	2			7	12					10	
Сім'я як цілісна саморегулююча система.	11	2	2			7	10		2			10	

Сімейні ролі і сімейна рольова структура	11	2	2			7	12		2			10
Сім'я як сукупність відносин	11	2	2			7	12	2				10
Разом за змістовим модулем 2	55	10	10			35	58	4	4			50
Змістовний модуль III. Дитячо-батьківські і сіблінгові відносини в родині												
Специфіка дитячо-батьківських відносин	10					8	12					10
Вплив відносин у подружжі та особливостей відношення батьків до дитини й її особистісний розвиток	12	2	4			8	12		2			10
Стосунки в родині з підлітками	10					8	12		2			10
Сіблінгові відносини	11	2	4			7	10					10
Разом за змістовим модулем 3	43	4	8			31	46	2	4			40
Змістовний модуль IV. Психологічна допомога та корекція сімейних ідносин												
Психологічна допомога подружній парі	12	2	2			8	8					8
Психологічна робота з дитячо-батьківськими відносинами	12	2	2			8	10	2				8
Сучасні техніки та технології в корекційній роботі з сім'єю	12	2	2			8	10		2			8
Разом за змістовим модулем 4	36	6	6			24	28	2	2			24
Усього годин	178	28	32			118	178	10	14			154
Модуль 2												

ІНДЗ					2						2	
Усього годин	180	28	32		2	118	180	10	14		2	154

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сім'я як система функціонування сучасного суспільства	2
2	Сім'я і сімейні відносини в історичному контексті	2
3	Генезис сім'ї як соціального інституту	2
4	Наукові підходи до вивчення сім'ї	2
5	Психологія взаємовідносин суспільства і сім'ї	2
6	Соціальні детермінанти проблем сім'ї	2
7	Сім'я як цілісна саморегулююча система	2
8	Сімейні ролі і сімейна рольова структура	2
9	Сім'я як сукупність відносин	2
10	Специфіка дитячо-батьківських відносин	2
11	Вплив відносин у подружжі та особливостей відношення батьків до дитини й її особистісний розвиток	2
12	Стосунки в родині з підлітками	2
13	Сіблінгові відносини	2
14	Психологічна допомога подружній парі	2
15	Психологічна робота з дитячо-батьківськими відносинами	2
16	Сучасні техніки та технології в корекційній роботі з сім'єю	2
	Разом	32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сім'я як система функціонування сучасного суспільства	7	10
2	Сім'я і сімейні відносини в історичному контексті	7	10
3	Генезис сім'ї як соціального інституту	7	10

4	Наукові підходи до вивчення сім'ї	7	10
5	Психологія взаємовідносин суспільства і сім'ї	7	10
6	Соціальні детермінанти проблем сім'ї	7	10
7	Сім'я як цілісна саморегулююча система	7	10
8	Сімейні ролі і сімейна рольова структура	7	10
9	Сім'я як сукупність відносин	7	10
10	Специфіка дитячо-батьківських відносин	8	10
11	Вплив відносин у подружжі та особливостей відношення батьків до дитини й її особистісний розвиток	8	10
12	Стосунки в родині з підлітками	8	10
13	Сіблінгові відносини	7	10
14	Психологічна допомога подружній парі	8	8
15	Психологічна робота з дитячо-батьківськими відносинами	8	8
16	Сучасні техніки та технології в корекційній роботі з сім'єю	8	8
	Разом:	118	154

7. Індивідуальні завдання

В процесі індивідуальної роботи студент пише реферат на одну з обраних тем:

1. Роль сім'ї в розвитку суспільства і окремої людини.
2. Еволюція сім'ї та шлюбу в історії і розвитку людства.
3. Криза сім'ї як соціального інституту і його ознаки.
4. Уявлення про сім'ю в релігії, філософії, психології.
5. Принципові відмінності сімейних від інших видів відносин між людьми.
6. Сім'я як необхідний елемент розвитку соціуму.
7. Культурологічний простір як духовна опора розвитку сім'ї.
8. Сім'я як система суб'єктивних смислів і значень.
9. Сім'я і сімейні відносини.
10. Діагностика сім'ї як системи: особливості, труднощі, завдання, шляхи вирішення.
11. Формування подружньої пари. Фактори, що впливають на вибір шлюбного партнера
12. Подружнє спілкування: сучасні підходи до її вивчення.
13. Якісні характеристики подружніх відносин: сумісність, задоволеність шлюбом, стійкість шлюбу тощо.
14. Проблеми спілкування між подружжям.
15. Кризові періоди в шлюбі.
16. Міф сім'ї як умова розвитку особистості.
17. Умови формування гармонійної особистості в сім'ї.

18. Проблема любові в сучасній психології. Відмінність любові від закоханості, звички, невротичної залежності.
19. Сімейні стосунки і самореалізація. Межі особистісного простору.
20. Проблема побудови гармонійних подружніх відносин.
21. Вплив самооцінки партнерів по шлюбу на взаємини в родині.
22. Психологія самотності. Причини самотності в родині.
23. Взаємовідносини поколінь в сім'ї.
24. Особливості взаємовідносин в сім'ї наркозалежного.
25. Особливості психотерапевтичної роботи з сім'єю наркозалежного.
26. Міф і його роль в розвитку сім'ї.
27. Сприйняття як фактор формування подружніх відносин.
28. Логіка побудови психологічної роботи з сім'єю.
29. Особливості консультування сім'ї та її корекція.
30. Конструктивні та деструктивні мотиви побудови сім'ї.
31. Психологічні особливості розлучення: життєвий крах або відродження.
32. Методи корекційної роботи з сім'єю.
33. Сучасні техніки та технології роботи з сім'єю.
34. Діагностика (методи та методики) порушення сімейних відносин.
35. Сім'я як соціально-психологічний проєкт власного життя.

8. Методи навчання

Курс в методичному плані являє собою поєднання лекцій, семінарських занять та самостійної роботи. Викладання курсу передбачає проведення лекційних занять та виконання завдань до самостійної роботи, спрямованих на опрацювання наукової літератури з проблем психології сім'ї й особливостей роботи з нею як системою. Виконання практичних робіт із використанням психодіагностичних методик і розробки корекційних заходів щодо покращення сімейних відносин.

Соціально-психологічний аналіз сучасного стану сімейних стосунків, психологічна діагностика, групові дискусії, елементи корекційних заходів та вправ є провідними компонентами в освоєнні досліджуваної дисципліни. Кожне заняття умовно поділяється на монологічну (лекція) і діалогічну (демонстрація, дискусія, вправи) частини. Активні форми роботи становлять особливу навчальну психотехнічну систему і взаємопов'язані між собою.

9. Критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на мету перевірку рівня підготовленості здобувачів до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття.

Модульний контроль теоретичних знань і практичних навичок проводиться наприкінці змістовного модулю за рахунок аудиторних годин і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності вмінь, що

формує цей модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення контрольних заходів.

Результати опрацювання семінарських занять та оцінки поточного контролю (тестові задачі та індивідуальні роботи) реєструються в журналі викладача. Сума набраних балів має скласти не менш 40 балів – допуск до складання іспиту.

10. Засоби оцінювання

Поточний контроль здійснюється у формі контролю систематичності активності роботи здобувачів протягом семестру під час вивчення програмного матеріалу дисципліни, зокрема: виступи з доповідями та виконання тестових завдань на семінарських заняттях, виконання практичних завдань; участь в обговоренні питань з певної теми; відповіді на запитання викладача; підготовка індивідуальних завдань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																Сума
Модуль 1													Модуль 2			
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль № 3				Змістовий модуль № 4			ІНДЗ	
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	20	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Виконання завдань на семінарських заняттях передбачено в аудиторії, яка обладнана комп'ютерною технікою, в якій є доступ до мережі Інтернет, мультимедійний проектор, екран, дошка, що дозволяє оволодівати вміннями створення інформаційного продукту у вигляді документа, пошуку та опрацюванню інформацію, використовувати мультимедійні презентації, наочний матеріал тощо.

12. Рекомендована література

Базова

1. Аккерман Н. Теория семейной динамики / Н. Аккерман // Семейная психотерапия. – СПб. : Питер, 2000. – 304 с.
2. Алешина Ю. Е. Ролевой конфликт работающей женщины / Ю. Е. Алешина, Е. В. Лекторская // Вопросы психологии. – 1989. – № 5. – С. 80–88.
3. Андреева Т. В. Семейная психология / Т. В. Андреева. – СПб. : Речь, 2004. – 244 с.
4. Анцупов А. Я. Конфликтология : учеб. для вузов / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – М. : Юнити, 2006. – 156 с.
5. Бек А. Когнитивно-бихевиоральная психотерапия депрессий / А. Бек [и др.]. – СПб. : Питер, 2003. – 268 с.

6. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї : курс лекцій / О. І. Бондарчук ; МАУП. – К., 2001. – 170 с.
7. Буленко Т. В. Соціально-психологічні основи функціонування сучасної молоді сім'ї / Т. В. Буленко // Науковий вісник ВДУ ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2010. – № 9.
8. Варга А. Я. Системная семейная психотерапия : курс лекций / А.Я. Варга. – СПб. : Речь, 2001. – 245 с.
9. Вербець В. В. Соціологія : навч. посіб. / В. В. Вербець, О. А. Субот, Т. А. Христюк. – К. : КОНДОР, 2009. – 550 с.
10. Гаранян Н. Г. Депрессия и личность: обзор зарубежных исследований. – Ч. I / Н.Г. Гаранян // Социальная и клиническая психиатрия. – 2009. – № 1. – С. 79–89.
11. Дружинин В. Н. Психология семьи / В.Н. Дружинин. – 3 изд., испр. и доп. – СПб. : Питер, 2005. – 208 с.
12. Джеймс М. Брак и любовь / М. Джеймс ; пер с англ. – М. : [б. и.], 1985. – 198 с.
13. Елизаров А. Н. Психологическое консультирование семьи / А. Н. Елизаров. – М. : Ось-89, 2004. – 245 с.
14. Ивлева В. Семейная психология. Современная школа / В. Ивлева. – М. : [б. и.], 2006. – 352 с.
15. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология мужчины и женщины / Е. П. Ильин. – М. : [б. и.], 2003. – 346 с.
16. Кісарчук З. Г. Психологічна допомога сім'ї : навч. посіб. : у 3 кн. / З. Г. Кісарчук, О.І. Єрмусевич – К. : Главник, 2006.
17. Ковалев С. В. Психология современной семьи / С. В. Ковалев. – М. : Просвещение, 2010. – 208 с.
18. Козловська Е. В. Психологічна готовність молодого подружжя до гармонізації стосунків : дис. ... канд. психол. наук. / Е. В. Козловська. – К., 2010.
19. Кон И. С. Психосексуальное развитие и взаимоотношение полов. Психология ранней юности / И. С. Кон. – М. : Просвещение, 2009. – С. 212–236.
20. Коттлер Дж. Психотерапевтическое консультирование / Дж. Коттлер, Р. Браун. – СПб. : Питер, 2001. – 464 с.
21. Кратохвил С. Психотерапия семейно-сексуальных дисгармоний / С. Кратохвил ; пер. с чешск. – СПб. : Речь, 2009. – 321 с.
22. Майерс Д. Социальная психология / Д. Майерс ; пер. с англ. – СПб. : Питер, 1997. – 688 с.
23. Максимова Н. Ю. Сімейне консультування : навч. посіб. / Н. Ю. Максимова. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. – 304 с.
24. Николс М. Семейная терапия. Концепция и методы / М. Николс, Р. Шварц. – М. : Эксмо, 2004. – 278 с.

25. Психологія сім'ї : навч. посіб. / В. М. Поліщук, Н.М. Ульїна, С.А. Поліщук та ін. ; за заг. ред. В. М. Поліщука. – 2-ге вид., доповн. – Суми : Університет. кн., 2009. – 282 с.
26. Седих Кіра Психологія сім'ї: навч. посіб. /. - 2-ге вид., стер. - К: Академія, 2017. – 192 с.
27. Федоренко Р. П. Психологія молодшої сім'ї та сімейна криза : монографія / Р. П. Федоренко. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – 168 с.
28. Холмогорова А. Б. Сімейні фактори депресії / А. Б. Холмогорова [та ін.] // Питання психології. – 2005. – № 6. – С. 63–71.

Інформаційні ресурси

1. Морозова И.С., Белогай К.Н., Борисенко Ю.В. Психология семейных отношений [Электронный ресурс]: учебное пособие/ Морозова И.С. [и др.]. – Электрон. текстовые дан. – Издательство КемГУ (Кемеровский государственный университет), 2012. – Режим доступа: http://e.lanbook.com/books/element.php?pl1_cid=25&pl1_id=30023/
2. Основы психологии семьи и семейного консультирования. [Электронный ресурс]: учебное пособие. – Электрон.текстовые дан. – Издатель: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2004. – Режим доступа: http://e.lanbook.com/books/element.php?pl1_cid=25&pl1_id=30023/
<http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=58322>.